

Студент 4 курсу
факультету економіки і права ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ПОНЯТІЙНО-КАТЕГОРІЙНИЙ АПАРАТ АУДИТУ ПЕРСОНАЛУ

Анотація. Розглянуто сутність поняття "аудит", уточнено визначення понять "аудит персоналу" та "система внутрішнього аудиту персоналу".

Аннотация. Рассмотрена сущность понятия "аудит", уточнены определения понятий "аудит персонала" и "система внутреннего аудита персонала".

Annotation. The essence of the concept of audit was studied. The definitions of the concepts "personnel audit" and "internal audit system of personnel" were clarified.

Ключові слова: аудит, аудит персоналу, система внутрішнього аудиту персоналу, система, персонал.

Аудит персоналу є сьогодні одним із найбільш актуальних способів контролю якості соціально-трудоових процесів на підприємстві. Він необхідний ще й для оцінки ефективності системи управління кадрами в організації і сприяє виявленню помилок, які можуть спричинити фінансові втрати і завдати шкоди репутації підприємства. Аудит персоналу спрямований на становлення, розвиток та особистісне зростання кадрів, отже, підвищення кадрової незалежності підприємства. Результат аудиту полягає в скороченні плинності кадрів, підвищенні продуктивності праці, виявленні необхідності в навчанні персоналу й економії коштів на пошуки нових кадрів.

Дослідженням теоретичних основ аудиту персоналу присвятили свої наукові праці такі вчені, як: Алборов Р. А., Богомолов А. М., Бондар В. П., Дорош Н. І., Ковалева О. В., Константинов Ю. П., Петрик О. А., Понікаров В. Д. та ін. [1 – 12]. Незважаючи на це не існує єдиного підходу до формування понятійно-категорійного апарату аудиту персоналу, що й обумовлює мету дослідження.

Вчені дають різні визначення поняття аудит персоналу, про що і свідчить таблиця.

Трактування поняття "аудит персоналу"

Автори	Визначення
1	2
Одегов Ю. В	Аудит персоналу – це система консультаційної підтримки, аналітичної оцінки і незалежної експертизи кадрового потенціалу організації [11]

Закінчення таблиці

1	2
Ніконова Т. В.	Аудит персоналу – це перевірка документації і аналіз показників, що свідчать про легітимність і ефективність діяльності організації [10]
Кібанов А. Я.	Аудит персоналу – це оцінка соціально-трудова відносин на підприємстві для виявлення основних факторів трудової мотивації і пошуку резервів удосконалення діяльності фірм із суб'єктивних позицій працівників [12]
Понікаров В. Д., Серікова Т. М.	Аудит персоналу – це визначення конкурентоспроможності підприємства в трудовій сфері, ефективності функціонування служб управління персоналом та економічної ефективності самого аудиту [8]
Авторське	Аудит персоналу – це система консультаційної підтримки, яка спрямована на перевірку документообігу, обліку та звітності з праці і заробітної плати з метою їх оцінки та пошуку резервів підвищення ефективності соціально-трудова відносин, конкурентоспроможності та ефективності праці служби апарату управління

Дослідивши тлумачення аудиту персоналу, подані в різних літературних джерелах, на думку автора, слід дослідити предметну сферу та складові елементи поняття.

Кожне з визначень має як позитивні, так і негативні сторони. Одегов В. Д. [11] дає досить поверхнєве тлумачення. Ніконова Т. В. [10] розглядає аудит персоналу лише в організаційно-технологічному аспекті, Кібанов А. Я. [12] – у соціально-психологічному, а Понікаров В. Д. [8] в економічному. Необхідно узагальнити поняття і водночас урахувати всі ці аспекти (рисунок).

Рис. Понятійно-категорійний апарат аудиту персоналу

Виходячи з трактування поняття, сформовано цілі та завдання системи внутрішнього аудиту персоналу.

Метою системи внутрішнього аудиту персоналу є поліпшення діяльності кадрової служби та мінімізація ризиків, що пов'язані з не правильним веденням кадрової документації. Система внутрішнього аудиту персоналу повинна не тільки виявляти помилки у вже створених документах, а й, у першу чергу, їх попереджати.

Виходячи із мети, сформовано такі завдання:

- 1) перевірка й оцінка дотримання законодавства працівниками кадрової служби під час оформлення кадрової документації;
- 2) оцінка відповідності дій співробітників кадрової служби встановленим правилам і процедурам;
- 3) оцінка ефективності роботи кадрової служби і системи кадрового документообігу;
- 4) надання необхідної інформації керівникам і власникам підприємства.

Таким чином, науковим результатом дослідження є уточнення визначення понять "аудит персоналу" та "система внутрішнього аудиту персоналу", а перспективою подальших наукових досліджень у даному напрямі – розробка універсальної структури системи внутрішнього аудиту персоналу.

Наук. керівн. Мішина С. В.

Література: 1. Алборов Р. А. Основы аудита : учебное пособие / Р. А. Алборов, Л. И. Хоружий, С. М. Концевая. – М. : Издательство "Дело и сервис", 2001. – 224 с. 2. Богомолов А. М. Внутренний аудит / А. М. Богомолов. – М. : Экзамен, 2000. – 192 с. 3. Концепція розвитку аудиту в Україні: теорія, методологія, організація / В. П. Бондар. – Житомир : ЖДТУ, 2008. – 454 с. 4. Дорош Н. І. Аудит: методологія і організація / Н. І. Дорош. – К. : Т-во Знання КОО, 2001. – 402 с. 5. Ковалева О. В. Аудит : учебное пособие / О. В. Ковалева, Ю. П. Константинов. – М. : ПРИОР, 1999. – 272 с. 6. Кужельный Н. Бухгалтерский учет и аудит: теория аудита / Н. Кужельный, Г. Давыдов. – 2006. – № 5. – С. 44–51. 7. Аудит: методологія і організація : монографія / О. А. Петрик. – К. : КНЕУ, 2003. – 260 с. 8. Понікаров В. Д. Аудит : навч. посібн. / В. Д. Понікаров, Т. М. Серікова. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2006. – 224 с. 9. Савченко В. Я. Аудит : навч. посібн. / В. Я. Савченко. – К. : КНЕУ, 2002. – 322 с. 10. Никонова Т. В. Управленческий аудит персонала / Т. В. Никонова, С. А. Сухарев ; ред. Ю. Г. Одегов. – М. : Экзамен, 2002. – 224 с. 11. Одегов Ю. Г. Аудит и контроллинг персонала : учебн. пособ. / Ю. Г. Одегов, Т. В. Никонова. – М. : Экзамен, 2002. – 447 с. 12. Кибанов А. Я. Управление персоналом организации : учебник / под общ. ред. А. Я. Кибанова. – 3-е изд. и перераб. – М. : ИНФРА-М, 2006. – 638 с.